

Natur och friluftsliv

Natur och friluftsliv

Trosa kommun består till stora delar av orörd natur och skärgård. Dessa områden har höga natur- och kulturmiljövärden i form av Natura 2000, reservat, riksintressen och fornlämningar. Många av miljöerna skyddas av det generella strandskyddet om 100 m och utmed kuster råder upp till 300 m utökat strandskydd. Sörmlandsleden går genom landskapet och det finns även flera cykelleder, ridstigar och andra vandringsleder av olika storlek. Det finns stora sammanhängande stråk som har betydelse för vilt på landsbygden men också tydliga gröna stråk i och emellan tätorterna vilka till stora delar definierats som prioriterad grönstruktur.

Grön- och blåstrukturen har betydelse både för djur- och växtlivet men också för kommunens invånare och dess besökare. I Sverige har vi tillgång till natur och marker även om någon annan äger den. Allemansrätten ger oss möjlighet att besöka vår rika närmiljö samtidigt är respekten för äganderätten och den enskilda markägaren är viktig att beakta. Möjligheten till rekreation och att kunna röra sig i naturen bidrar till friskare invånare oavsett om det är på land eller till sjöss eller i parker och stadnära natur. Trosaån går genom kommunen mellan Sillen och Östersjön och dess dalgång skapar en öppen och rik bygd. Det som idag utgör odlingsmark och åkerholmar var efter istiden och framåt en viktig farled in i Mälaren men genom landhöjningen har landskapet ändrat karaktär. Även dalgången mellan Sillen och Tureholmsviken och Hållsviken var tidigare havsvikar.

Generellt är landskapet varierat med öppna slätter kombinerat med moränhöjder, rullstensåsar och bergknallar. Detta fortsätter ut i skärgården med bergiga skogsbeklädda öar i de inre delarna och kala skär och hållar i de yttre. Skärgården är förhållandevis smal och förhållandevis oexploaterad. På de större öarna finns äldre gårdar där jorden brukats historiskt. Även den marina miljön har höga

värden. Inom kommunen finns t ex länets största äng av den skyddvärda och rödlistade arten ålgräs. Utöver det finns flera platser med andra skyddsvärda kransalger. De grunda vikarna är särskilt viktiga lekområden för fisk. Vid Kråmö finns ett marint naturreservat som bl a syftar till att skydda miljön under vattenytan.

Inom kommunen skyddas naturen på olika sätt. Natura 2000 och naturreservat redovisas i översiktsplanen medan andra skydd bevakas via exempelvis Skogens pärlor. I Artportalen finns nästan 240 inrapporterade rödlistade arter. Utöver detta finns det generella biotopskyddet att ta hänsyn till. Inom ramen för detaljplaner behöver detta hanteras vilket kan ske på olika sätt, buffertzoner, kompensationsåtgärder eller skyddsområden. Det blir allt vanligare i detaljplaner att exempelvis artskyddsutredningar tas fram. Vid planläggning i områden med höga naturvärden samarbetar Samhällsbyggnadskontoret med kommunekologen.

Naturvärden behöver inte enbart vara kopplat till landsbygden utan parker och gröna stråk har också stor betydelse för såväl kommunens invånare som djur, insekter och växter. Även en mindre plantering eller fickpark kan ha betydelse för exempelvis pollinatörer och fåglar utöver det värde den ger för stadsmiljön. I planförslagets prioriterade grönstruktur ingår såväl tätortsnära naturmark som anlagda parker.

I en växande kommun behöver intresset mellan exploatering och bevarande alltid vägas mot varandra. Gröna och blå områden har ett högt värde för kommunen i stort och vissa stråk och platser är mer betydelsefulla än andra. Samtidigt som vissa områden har höga naturvetenskapliga värden kan andra göras mer tillgängliga. Detta kan både ske genom kommunens försorg men även föreningar och näringsliv kan bidra. Ett exempel på detta är utvecklingen av Vitalisskogens friluftsområde. Inom ramen för detaljplaner har kommunen möjlighet att ålägga exploateringen att bekosta åtgärder eller utföra kompensations-

åtgärder när naturmark tas i anspråk för byggnation. De åtgärder och åtaganden detaljplanen fastställer regleras därefter i exploateringsavtal som garanterar ett slutligt genomförande.

Gröna och blå värden

Inom kommunen skyddas särskilt höga naturvärden på olika sätt både på land och i skärgården. Natura 2000 och naturreservat är några exempel på naturskydd på land utöver generella biotopskydd mm. Utmed kommunens sjöar och vattendrag gäller strandskydd om 100 m och utmed hela kusten är strandskyddet i huvudsak utökat till upp till 300 m förutom i områden med detaljplan där strandskyddet är hävt helt eller delvis. Utöver de begränsningar lagstiftningen sätter ser Trosa kommun restriktivt på ny etablering i skärgården och utmed kusten på fastlandet kan ny bebyggelse i huvudsak endast tillkomma i anslutning till befintlig.

Trosa kommun har under lång tid arbetat med att tillgängliggöra och informera om områden med höga naturvärden. Det är förhållandevis enkelt att besöka kommunens naturreservat och Natura2000-områden på land och möjligheten att ta sig ut i skärgården är högt prioriterat. Platser som Trosa hamn och Källvik har stor betydelse för detta. Liksom den skärgårdstrafik som utgår ifrån Trosa gästhamn under sommaren. Intresset för vandring, cykling och kajakpaddling har ökat under senare år.

I kommunen finns flera badplatser såväl utmed kusten som vid insjöar. Några av dessa är kommunala. Vid dessa sker mätningar av vattenvärden regelbundet under sommarhalvåret och det finns parkeringar och angöring av olika standard. Allt fler söker sig ut i naturen och natur- och upplevelseturism kontinuerligt ökat över tid. Förutom vandringsleder har efterfrågan på mtb-leder, kanont-/kajakleder och olika former av boende på landsbygden ökat.

Kommunen förvaltar olika typer av naturområden. Markinnehavet omfattar både skogs- och jordbruksmark som förvaltas och i vissa fall arrenderas ut men också parker och grönområden i tätorterna. Därutöver förvaltar kommunen naturreservat och samarbetar med Länsstyrelsen i vården av vissa fornlämningsmiljöer. De gröna och blå inslagen har ökat i stadsmiljöerna genom exempelvis ny hantering av dagvatten med växtbäddar och dammar. Parker har utvecklats med mer varierad växtlighet och åmiljön har förändrats genom att vandringshindren tagits bort vid Trosa kvarn och vid två dämmen i Vagnhärad.

Trosa kommun är restriktiva till att omvandla jordbruksmark och i de fall den ska tas i anspråk för annat behöver detta motiveras. Värdet av jordbruksmark har alltid varit högt men betydelsen har ökat under senare år. Vikten att kunna producera livsmedel lokalt har ökat inte minst ur ett beredskapsperspektiv. Utmed kusten och i Trosaån samt insjöarna finns möjlighet till reglerat fiske. Vid Trosa kvarn finns även en fiskräknare vid fiskpassagen där samtliga passerande fiskar och djur räknas och även dokumenteras.

I en växande kommun är det viktigt att också tänka på tysta och opåverkade områden. De största bullerkällorna i kommunen är Södra stambanan och E4. De områden som idag är förhållandevis opåverkade av störningar är viktiga att bevaka inför framtiden. Dessa områden är framförallt lokaliserade till kustområdet och skärgården. Dessa områden har också betydelse som spridningskorridorer för vilt. Även i tätorter är de gröna områdena viktiga av flera skäl. Ny bebyggelse får inte ske på bekostnad av att dessa områden.

I Trosa kommun finns 16 naturreservat av dessa är tre kommunala. Mer information om respektive reservat finns i webbkartan.

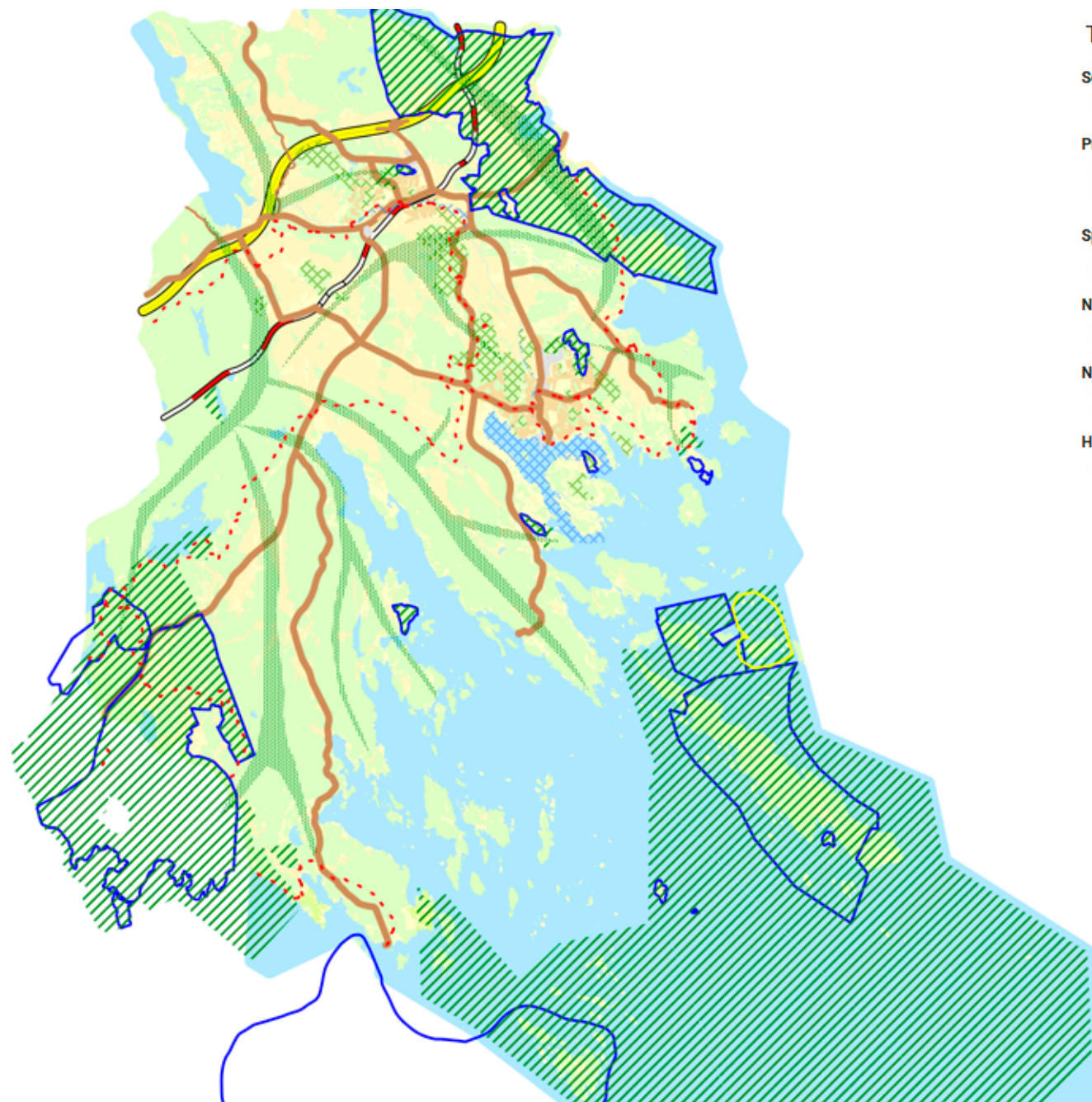
- Askö
- Bokö-Askö
- Bokö-Oxnö
- Kråmö (kommunalt)
- Lacka
- Lotsängsbacken
- Luckebol
- Lånestaheden (kommunalt)
- Noret
- Persö
- Tomtaklinskogen (kommunalt)
- Tyvudden
- Stensund
- Södra Lämund
- Tullgarn och Furholmen
- Nynäs

>> Översiktsplanen vill ge förutsättningar för:

- Att värna och utveckla gröna och blå områden i kommunen såväl på landsbygden som i tätorterna.
- Att den biologiska mångfalden bevaras och den ekologiska balansen bibehålls.
- De naturliga spridningsvägarna mellan naturområden kan bibehållas och upprätthålla sin funktion.
- Kommunens gröna och blå områden ska fortsätta vara kvaliteter såväl för invånare som besökare.

>> Strategier

- Nya exploateringsområden markeras i områden där viltstråk och skyddad natur undviks.
- Det gröna ges mer plats i gatumiljöer och i lösningar för dagvattenhantering.
- I områden som planläggs ges plats för grönområden och att hantering av dagvatten sker på ett sätt som gynnar den biologiska mångfalden.
- Prioriterad grönstruktur markeras på landsbygden och i tätorterna.
- Arbeta med kompensationsåtgärder i detaljplaner för att stärka gröna och blå värden.

Teckenförklaring

Sörmlandsleden

Line

Prioriterad grön- och blåstruktur

Region

Region

Spridningskorridorer vilt

Region

Naturresevat

Region

Natura 2000

Region

Hänsynsområde

Region